

Despre opera literara Moara cu noroc de Ioan Slavici

Actiunea nuvelei se desfasoara in spatiul Ardealului, la Moara cu Noroc, locul fiind asezat intr-o vale, la rascruce de drumuri. Totul este invaluit in mister, faptele sunt exceptionale, lupta dintre bine si rau, moral si imoral fiind dura. Cele mai deosebite episoade se desfasoara noaptea, in amurgul serii sau in zorii zilei. Drumul parcurs de familia lui Ghita este dramatic, fara intoarcere, actiunea fiind pasionanta, ritmul rapid.

Personajele construite de Ioan Slavici au rolul sa ilustreze anumite principii etice.

Nuvela devine o adevarata scena de confruntare a doua caractere puternice: Ghita si Lica Samadaul, celelalte personaje avand menirea sa le scoata mai bine in evidenta trasaturile.

Saracia, pe care autorul o apreciaza pentru puterea de a mentine puritatea sufleteasca, devine in Moara cu noroc motivul unor puternice framantari, ii creeaza lui Ghita un complex de inferioritate. Eroul ia in arenda carciuma de la Moara cu noroc cu intentia de a se imbogati, dar nu ca sa traiasca mai bine, ci ca sa fie cineva, sa fie respectat.

Framantarile sufletesti ale hangiuului se ivesc in momentul aparitiei lui Lica, o prezenta fatala care zadarniceste bunul mers al lucrurilor.

Ana, sotia lui Ghita, intuieste chiar de la inceput ca acest personaj ciudat este "un om rau si primejdios". In sinea lui, Ghita are aceeasi banuiala, dar intelege totodata ca "aici, la Moara cu noroc nu putea sa steie nimeni fara voia lui Lica".

El se simte fascinat, dar si inspaimantat de taria de caracter a Samadaului si treptat se lasa antrenat, direct sau indirect, in afacerile necinstite ale acestuia.

Aflat in fata judecatorului, nu indrazneste sa dea in vileag faradelegile porcarului Lica, acestea neputand fi dovedite, deoarece "Lica stia sa-si aleaga stapanii...".

Totusi, setea de razbunare a lui Ghita, jignit de Samadau, in cele din urma nu mai poate fi stavilita. Se hotaraste sa il dea prins lui Pinte, dar intorcandu-se cu acesta si cu alti doi jandarmi il vede plecand de la Moara cu noroc, carciumarul pierzand prilejul de a dovedi vina lui Lica.

Ghita mai spera in indreptarea lucrurilor si, astfel, cei care initial erau calauziti de principiul onestitatii, sfarsesc intr-un mod tragic.

Slavici pedepseste toate personajele amestecate in afaceri necinstite, iar flacarile care cuprind carciuma au un efect purificator.

In nuvela Moara cu noroc sunt create personaje cu o extraordinara taria de caracter, aflate intr-o permanenta confruntare.

Carciumarul Ghita este puternic individualizat printr-o suma de trasaturi sufletesti contradictorii. Odata intrat in afaceri cu Samadaul, el se interiorizeaza, se transforma intr-un om sumbru, sufletul sau e asemenea unei mari bantuute de furtuni implacabile. Constiinta lui devine un camp de lupta intre doua indemnuri diametral opuse; el se afla la cumpana dintre dorinta de a redeveni onest si

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

tentatia irezistibila a inavutirii. Este victima lui Lica Samadaul care ii descopera slabiciunea "de a tine la bani". Ghita se gandea la castigul pe care l-ar putea face in tovarasie cu Lica, vedea banii gramada inaintea lui si i se impaienjneau parca ochii; de dragul acestei afaceri ar fi fost gata sa-si puna pe un an, doi, capul in primejdie. Banii ravniti atat de mult nu ii ofera decat o fericire tragica, efemera si foarte zbuciumata.

In caracterul sau au loc mutatii fundamentale. Sentimentul nesigurantei, care il stapaneste, are efecte devastatoare. Tensiunea din interiorul sau creeaza senzatia de spaima, il instraineaza de cei din jur, chiar si de propria familie. Raspunsul pe care il da la intrebarea Anei releva tocmai aceasta stare de spirit: "Ce ai Ghita? striga nevasta cuprinsa de ingrijire. Ce am? raspunse el cu amaraciune. Am o nenorocire: pierd ziua de astazi pentru cea de maine."

Daca inainte de a veni la Moara cu noroc putea sa fie un sot si un tata bun, acum el ii reproseaza Anei ca ii sta in cale, este gata sa o loveasca. Patima banului vestejeste chiar si cele mai sincere sentimente. Acum frumusetea, blandetea Anei nu mai razbat pana la sufletul lui Ghita.

Dar satisfactiile date de puterea miraculoasa a banului alterneaza uneori cu regenerarea fondului sufletesc. Astfel, carciumarul se simte indemnat in anumite clipe sa se intoarca la linistea colibei sale.

La randul ei, Ana, "prea tanara, prea blanda", sufera din cauza izolarii lui Ghita. "Ana era adanc jignita" ca sotul ei ii ascunde atat afacerile, cat si framantarile sale. Cand Ghita ii spune ca alti oameni au necazuri mult mai mari, Ana' izbucneste: "Ce-mi pasa mie de altii! Mai mult amar n-a fost in viata lor intreaga decat este acum in sufletul meu." Isi reproseaza faptul ca nu l-a impiedicat sa intre in cardasie cu Lica.

Reactiile violente ale lui Ghita nu reusesc sa zdruncine sentimentele ei. Crescuta de mama sa in spiritul devotamentului fata de familie, Ana gaseste in ea "ceva mai tare" decat pornirea de a pleca impreuna cu copiii, fara sa se mai intoarca niciodata.

In prezentarea evolutiei eroinei, Slavici se dovedeste un bun cunoscator al psihologiei feminine; aceasta fiinta are multa tarie de caracter.

Un loc important in nuvela il ocupa si portretul lui Lica Samadaul, desi acest personaj are o structura sufleteasca liniara.

Proza lui Ioan Slavici nu se remarca numai prin principiile etice, ci si prin arta portretistica pe care scriitorul o detine in cel mai inalt grad. Lui Slavici ii revine meritul de a fi creat pentru prima oara in literatura noastra un personaj epic viabil, care sa tasneasca din dorinta sa de a se realiza intr-un anumit fel, devenind reprezentativ.

In opera lui Slavici, si deci si in Moara cu noroc, isi face loc convingerea ca viata fiecarui om se desfasoara conform unui destin prestabilit. Lasandu-se prada gandurilor amare, Ghita se intrebaba: "Cine poate sa scape de soarta ce-i este scrisa?", iar alteori zice: "asa mi-a fost randuit" sau "daca

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

e rau ce fac. nu puteam sa fac altfel".

In ceea ce priveste portretul fizic, acesta se remarca prin conciziune. Daca Nicolae Filimon utiliza cu precadere in alcatuirea portretului fizic substantive abstracte insotite de determinanti, Slavici foloseste in special adjective cu valoare de epitet caracterizator: "Ana era tanara si frumoasa, Ana era frageda si subtirica...".

Portretul moral consta intr-o aglomerare de insusiri pozitive si negative, personajele au calitati si defecte, urasc sau iubesc, manifesta slabiciune sau tarie de caracter.

Ioan Slavici este un scriitor obiectiv, realist, al carui stil se defineste prin sobrietate.

Limbajul, presarat cu expresii, zicatori si proverbe, capata valoare de document al starilor sufletesti, in timp ce dialcgul este un mijloc de realizare a caracterizarilor psihice.

G. Calinescu, apreciind valoarea operei lui I. Slavici, avea sa spuna: "Limba este un instrument de observatie excelent in mediul taranesc. Imprumutand graiul eroilor, scriitorul deschide nuvelele printr-un fel de acord stilistic".

In cazul nuvelei Moara cu noroc se poate aprecia ca si incheierea nuvelei se face printr-un acord stilistic.

I. Slavici reuseste, cu deosebita arta, sa demonstreze ca tot ce iese din limitele firescului vietii, incalcand regulile morale, sfarseste tragic intr-o simetrie perfecta data de prezenta batranei, la inceputul si la sfarsitul nuvelei, precedandu-l pe Liviu Rebreanu in romanele sale.

Tudor Vianu, remarcand in Arta prozatorilor romani faptul ca I. Slavici introduce, inaintea lui I. Creanga, oralitatea populara (Popa Tanda apare in 1874, iar Soacra cu trei nurori in anul 1875), subliniaza si deosebirea esentiala intre cei doi prozatori: "Pentru desavarsita stapanire a acestei unelte stilistice ii lipseste insa lui Slavici jovialitatea si verva lui Creanga (.,.).

Ceea ce apare nou si fara asemanare in epoca inceputurilor lui este analiza psihologica, pe care Slavici o practica intr-un limbaj abstract",

Autorul unei valoroase monografii asupra lui Ioan Slavici, Pompiliu Marcea, aprecia ca: "nuvelele lui Slavici au importanta pentru proza ce a avut-o Eminescu pentru poezie, Caragiale pentru teatru si Creanga pentru povestire".